

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskarna“ telefon št. 85.

## Slovenski ali latinski?

Slovenskim „rimskim katolikom“ — katerim se je zdaj pridružil še tržaški škof s posebnim pastirskim listom — že zopet nekaj ni po volji, namreč unijatsko gibanje med Slovenci. Seveda, kjerkoli niso škofje in prelajte voditelji in provzročitelji, kjerkoli si drzne kdo samostojno misliti in soditi, in po dobrem prepričanju ravnati, tam je takoj „vera v nevarnosti“, tam je takoj „verski indiferentizem“. Saj po mnenju naših doktorjev kazuistike drugi ne zna misliti, nego oni sami. Kar ti reko, to podpiši ali pa „anathema“.

Ti ljudje le preveč pozabljajo, da smo že davno iz onega „blaženega“ veka, ko je vsakogar tak „anathema“ prestrašil, in da je omika že toliko napredovala, da si vsak človek upa soditi in misliti samostojno, ter se ne da slepiti z jezuitskimi zofizmi, ne da več strahovati s cerkvenimi sredstvi.

Zelo pomenljivo je novo unijatsko gibanje med Slovenci. Morda bo ta kal k novemu duševnemu poletu na jugu, ki nam porodi osvobojenje iz starih konvencionalnih, obrabljenih verig, ki okrepi in dvigne našo narodnost iz duševnega spanja, ki vzbudi jugoslovanskega genija k skupnemu delu omike.

Morda postaja zato nekaterim, ki se v „starih šegah“ dobro počutijo, nekaj tesno pri srcu, ker slutijo, da se jim morda stre mehko opravljeni stolec, na katerem sedaj tako zadovoljno sedé ti raznovrstni „nasledniki apostolov“.

Zadnji „Katoliški Obzornik“ je zato začel „pobijati“ unijatstvo, ker je baje to gibanje le uspeh gesla „proč od Rima“. Rimu se ne sme skriviti noben las, in če bi še jedenkrat toliko legijo „titularnih“ škofov ubogo ljudstvo moralo rediti ter dajati svoj donesek za papeža. Bog vari, da bi kdaj kdo drug mogel postati papež kakor Italijan; to je od Kristusar določeno!

No, pa k stvari. Kako pa ta doktor kazuistike „pobija“ unijatstvo? Že v bistvu je neki tolika razlika med „katoliško vero“ in „unijatstvom“, da se dalje niti govoriti ne da. „Katoliška religija je sredstvo za izveličanje...“, a „unijatstvo“ seveda ne.

Vendar pa pravi ta doktor o sebi in katoličanih: „mi smo že unijati!“ To je prva točka. Dalje razpravljati ni treba.

Sledi samo še nekaj „opazk“. „Latinski obred“, pravi, je ravno tako slovenski kakor grški. Kdo ne bi strmel nad to iznajdbo?! Dalje pravi: „Ljudsko petje v cerkvi (katoliški) se neprimerno svobodneje giblje v latinskem nego v grškem obredu; duhovniški celibat je jeden prvih faktorjev naše narodne samostalnosti“. Kdor tega ne verjame, plača krajcar. Dotičnik še pač nikdar ni slišal mogočnega petja v pravoslavni cerkvi. Glede „celibata“ je pa sodbda že celo naivna. Če pisatelj ne ve boljših motivov za „celibat“, potem o njem ne govorimo dalje. Gotovo pa je, da je splošni in prisiljeni celibat protievangeljski, izrodek celotizma, ki je cerkvi odcepil milijone in milijone ljudi. Nikdar bi do luteranstva ne bilo prišlo, ko bi se celibat ne bil vpeljal. Dokler se ta prisiljeni celibat ne odpravi, tudi niti od daleč ni misliti, da bi se odpravil razkol.

Deloma ali pa naravnost neresnično pa je, če ta doktor trdi, da je latinski obred „odprl“ pot do vede in umetnosti, in celo, da je „pospeševal razvoj individualnosti med narodi“. Resnica je, da je vsled latinskega obreda latinščina docela propala in postala barbarična, kakor nam to pričajo srednjeveški kodeksi, in umetnost je istakotako popolnoma izginila, kakor pričajo karikature srednjeveških slik v cerkvah. Šele ko so prosteje in samostojne misleči možje v dobi „humanizma“ začeli proučevati spomenike stare grške in rimske omike, šele tedaj se je začela nova doba umetnosti in vede tudi v cerkvi. Preporod se ni začel v cerkvi sami, ampak zunaj nje.

Ravno tako je šele tedaj vsak narod začel razvijati svojo individualiteto, ko se je otrešel spon latinskega jezika ter začel gojiti svoj materni jezik, tako pri Nemcih z luteranstvom in tudi pri Slovencih.

Latinski jezik je naravnost mrtvičil in še mrtviči vsako narodno individualnost, nikamor pa da bi jo „pospeševal“. Če pa trdi ta doktor „Katoliškega Obzornika“, da nas je latinski obred zavaroval proti „prodirajočemu nemštvu“, tedaj ga samo vpra-

šamo, kdo je izgnal iz naših dežel Metodove učence, in koliko je bilo s tem pomagano Slovence proti „prodirajočemu nemštvu“? Da pa slovenski obred ne bi bolj varoval slovenske narodnosti nego latinski, tega „Katoliški Obzornik“ zdravemu razumu nikoli ne bo dokazal.

Mi samo toliko rečemo, da Slovenci boljšega v verskem oziru ne morejo storiti, kakor da vsi do zadnjega posnemajo vrle rímanjske rojake! J. Š.

## Patentovani klerikalci in še marsikaj.

(Konec.)

Gospodje, veliko nas je. Hvala Bogu! Hudih udarcev so nam namenili klerikalni vzoriti vzorniki. Boj je začel — ne od nas — in izvojevati se mora. Mož ob možu stati je nas narodna, slovenska naloga. Zadošči pa ni, da samo spretno pariramo. Potrebno je, da tudi udrihmo po kipeh bučah, tako da odnesejo „katoliški“ napadalci krvave, pobite tikve iz križarske vojske. Bratje, podpirajmo rade volje slovenske liste in društva, in če stori svojo narodno dolžnost vsak, je klerikalna gonja brezuspešna, neškodljiva. Gre se za napredek, za probudo naroda. Ker se črni temnotež silno boje, da bi zasvetila luč pravde in narodne zavesti med prostim narodom, bi radi uničili slovensko berilo v probujo ljudstvu namenjeno. Zato mečejo iz društev, kjer je to v njih moči, slovenske dnevniške in perijodične liste. Bratje slovenski, slovenski narod mora postati prost in srečen in ostati slovenski! Dokler se pa ne zaveda svoje narodnosti, je njegov obstanek kot slovenski silno problematičen. Uspešneje kakor nebroj šol ob mejah služi narodna zavest kot branik protiraznrodujočemu navalu. Pravo narodno zavest pa cepijo v mladini, krepijo in živijo pri odraslih poljudno navdušeno pisani časniki. Posezimo v žep, vsi do zadnjega, slovenski razumniki; mi hočemo in moramo resno skrbeti, nevstrašeno in požrtvo-

valno, za našega dobrega ljuda pravi blagor! Pokažimo, da je „vir resnice“ v svojem elementu, če trdi, da liberalci odirajo narod. Kako tudi, saj nas je vendar večina državnih uradnikov, ki imamo stalno plačo. Kaj imamo mi od naroda? Nam ne nese narodnost nič, častiti „Slovenec“. Nam ne nese nič katoličanstvo, in bi nam tudi brezverstvo ne moglo nič. In mi bi se tudi ne hoteli nikdar vvesti v tako podlost, da bi z vero barantali kakor vi, patentovani kramarji z versko mastno nezaluzke donajajočo robo. — Širimo liste med ljudstvom, na Kranjskem posebno „Rodoljuba“ in „Gorenjca“, na Štajerskem „Rodoljuba“ in „Domovino“, na Koroškem „Gorenjca“, na Primorskem „Primorca“. Vsak izmed nas naj pošlje jednega izmed teh listov — ali pa kakega drugega — v domačo vas, da ga berejo sorodniki, njih sosede končno cela vas. Ljudstvo bere rado; zatorej mu nudimo duševne hrane po svoji moči! Kateri izmed nas pa ni kmečkih starišev sin, naj da dotični znesek upravnistvu omenjenega lista, da tega pošilja v zapuščene revne kraje — toda kaki znani zanesljivi osebi, da se ne bode kurilo ž njim. Vsak narodnjak je dolžan plačati vsaj eden iztisek „Rodoljuba“ ali „Gorenjca“ itd. Pokažimo dejanstveno, rojaki, da ljubimo narod svoj, navdušeno vneti za njega duševni probud, ker ga more le ta rešiti iz težkih verig klerikalnega sleparstva, in mu osigurati trajno življenje slovensko. Velik narodni davek že imamo toda odtrgajmo si še toliko, da se nam posreči najplemenitejše delo, da pripravimo slovenskemu človeku tudi — človeško življenje!

Mi moramo svojim nasprotnikom tudi vse vsaj z dobro ali še z boljšo mero vračati! V vsakem društvu, kjer so slovenski možje v večini, naj bo klerikalnega naročeno samo toliko, kolikor je neobhodno potrebno za orijentiranje. Bodimo energični in ne zaostajajmo za svojimi nasprotniki. „Dom in Sveta“, „Kat. Obzornika“ naj ne naroča nobeden naprednjak. Klin s klinom! Končno se bo videlo, kdo da bo manj iz-

## LISTEK.

### Deseti brat.

Narodna igra v 5 dejanjih (7 podobah) s petjem. Po J. Jurčičevem romanu dramatisoval Fr. Govčkar.

Pevske točke uglasbil ali priredil Lav. Pahor.

(Dalje.)

Taka ali slična razreditev (stavba) prizora bi dosegla dvoje: prvič izvemo razmerje med Kvasom in Manico, še predno ta nastopi, in zanimanje za Manico bi se vzbudilo; drugič pa bi se tako pripravil nastop desetega brata, ki bi ljubimca zaslačil in vpeljal se s tisto demoničnostjo, ki je bistvo njegovega igrskega značaja, in ki tudi roman začenja ž njo. Dramatik ne sme namreč zabiti, da gledalec romana in njegovih junakov ne pozna! Kaj je dramatično? — Prišel sem nekdanj domov in naproti so mi pritekli: „Kanaček je padel s kletko vred iz drugega nadstropja na dvorišče in se je ubil.“ Kaj če to meni? „Ja, tako je živalica lepo prepevala, pa je veter potegnil z odprtih vrat skozi okno, in vrglo je kletko z okna.“ — Kaj? ta kanaček je bil to, ta, ki je tukaj nad našim oknom prepeval? „Tisti,

tisti! Revček! Gospa se joka, da nikdar tega.“ — In kanaček se je v srce vsmilil tudi meni! Prej, dokler nisem vedel, kateri ptič je to, mi ni bilo zanj nič, in bil sem mrzel; Bog ve, koliko sto in sto tičev vsako uro pogine. Zdaj sem izvedel, kateri ptiček je bil, spomnil sem se lepih, solnčnih dnij, ko je na oknu prepeval, in zasmilil se mi je, kakor se je smilil tistim, ki so bili priča njegovi smrti. — Za tisto, česar gledalec ni doživel, se ne zanima; če ne doživisam, pa mora vsaj poznati poleg bistva dejanja tudi vse osebe in razmere, če hočemo, da ga bo dejanje zanimalo in na podlagi zanimanja mu vzbudilo sočutje, simpatijo. V tej „skrivnosti“ tiče zakoni vse dramatike. Jasno je torej, da mora biti Nande v Rokovnjačih pri prvem svojem nastopu nesimpatičen, če ne vemo ničesar o njem kakor to, da krađe in ubija, kakor cigan! Seveda, pri nas pozna Nandeta že izven gledišča vsako dete; ali zato dramatik ne sme vedeti, kajti jutri ga ne bodo več poznali, drugod ga pa tako ne poznajo. — Razpredli smo to resnico nalašč nekoliko na širje — blagovoljni bralce naj nam odpusti —, ker bi radi po svoje pripomogli, da se prihodnj

ne greši proti bistvu dramatike, in bo uspeh naših iger res trajen. —

Prizor med Manico in Kvasom je tudi sicer precej „verfänglich“; to se ne poda dobro, da dekle — posebno Manica, ki je bolj resno, da, melanholično razpoložena (gl. Jurčič, str. 26) — moškega nekako „napeljuje“. — Sicer je prva podoba jako lepa.

Druga podoba (rabimo rajši to ime, ne „dejanje“) ima jako mnogo lepe, narodne originalnosti: v njo se struja tisti Jurčičev element, ki tvori bistvo njegove klasicitete: mojstrsko zasnovani kmetiški značaji in diven, izviren naroden jezik. Škoda, da je druga podoba „v zraku“! Ko bi bil dal pisatelj igri tisti konec, ki ga dejanje zahteva, in bi združil ne samo Kvasa in Manico, ampak tudi Francisa in Francelja spravi bi bil lahko kmečko poroko in vse kar se v gostilni godi pred in za njo, v organično celoto. Zopet se kaže, kako krčevito se je pisatelj držal originala: Jurčič pove o poroki Francelja in Francice samo par besed, in pisatelj je morda mislil, da ta poroka tudi v igro ne sodi. To je pa ravno narobe: Kar romancier naznači z dvema besedama mora dramatik izpustiti, če ne spada k dejanju. Druga

pota hodi romanopisec, druga dramatik. Dramatik mora le to gledati, da bo najmanjšo stvarco, ki naj se na odru vrši, spravi z dejanjem v zvezo, pa naj je potem v romanu z dejanjem v zvezi ali ne. Dramatik pleti iz značajev in dogodeb kito na toliko in toliko pramenov.

V tretji podobi, na lovu, pričakovali smo v prizoru med Marijanom in Kvasom višek dramatične situacije: z elementarno silo prodreti bi moralo tu sicer skromno in tiho bitje Kvasovo, ko ga Marijan tako nesramno izzivlje, pa čakali smo samo njegovo — tirado! Jurčiču je treba priznati, (če prav ni znal z žensko ljubeznijo Bog ve kako „v caker hoditi“) da je v Desetem bratu ljubezensko razmerje med Kvasom in Manico jako srečno zapletel in razvozljaj. Vozel pleti je tisto, kar mora dramatik znati, in tak vozal je treba v preimenovalnem prizoru z udarcem presekat. — V tem dejanju je tudi odpal prav narodno pogojeni poziv desetega brata Marijanu „na korajžo“ (gl. Jurčič str. 193). Ne vem, zakaj je pisatelj tu izpustil krasno dramatiško stopnjevanje in marsikako stran iz govora desetega brata. Morda pisatelj ni hotel poboja na oder, ali (tu zopet velja staro pravilo) ne motivirani

gubil v vročem od klerikalcev začetem boju.

Klerikalnih društev in zavodov ne smemo podpirati. Nedavno sem slišal, da celo „Azil“, na Dunaju v zadnjem času protežira „Danicarje devičarje“ in vsakega prosilca vpraša, če je „Danicar“. Dobro bi bi bilo, da bi „Narod“ stvar raziskal ter povedal, koliko je resnice na tem. Grdo je, sploh pisati ali govoriti laž, in o tako vzornem, humanitarnem podjetju raznašati neresnico ali celo laž, bil bi vnebovpijoč greh!

Dragi narod slovenski, ljubezen do Tebe in do večno lepe hčerke božje vrinila mi je za te vrstice pero med prste! Naslikal sem Ti v obrisu klerikalce in njihove „plemenitosti“, kajti biti bi moral Brijarej, da bi mogel priti do dna neizcrpnim kloakom klerikalne popačenosti. Klerikalci, Vam pa priporočam, da še študirate. Mo-goče, da se boste začeli študiti samim sebi ter se začeli umivati, prati, kopati! Vsak izmed Vas naj vzame darilo, katero je njemu namenjeno, bo že sam vedel, kaj je zanj najbolj primerno. Seveda še za marsikatega ne bo nič. Tisti se pa naj oglasi pri meni s svojo živo popolnostjo, da si ga malo ogledam in mu omerim potrebne obleke. Kadar sem govoril o slabih lastnostih duhovščine, mislil sem seveda povsod in vselej nevredneže, nikdar onih plemenitih mož, katere zaničujejo in zasramujejo po posvečenem „Slovencu“ dan za dne-vom njihovi „katoliški“ sobratje, in kateri vkljub temu ostanejo zvesti slovenskemu narodu in svojemu visokemu poklicu. Slava tem novodobnim mučenikom! Žal, malo jih je.

Politikujoč mislec.

V Ljubljani, 5. marca.

O namenih vlade.

„Grazer Tagblatt“ je dobil z Dunaja brzjavko, ki se glasi: Iz posebnega vira se more javiti, da „so“ že pri kraju s pripravami za slučaj, ako bi parlament ne hotel delati. Nova ustava je že izdelana. Ustvari se izvoljen „državni svet“ ter se državni zbor omej le na 200 članov. Ta zbornica bi imela le nalogo predloge držav-nega sveta sprejemati ali odklanjati. Torej tribuna! S tem bi bila parlamentarna svo-boda do skrajnosti omejena. Seveda bi mo-rala vlada prej sedanj parlament razpustiti ter upeljati začasno absolutizem. — Koliko je na vesti „Grazer Tagblatta“ resnice, ne vemo. Ali verjetno je, da so najvišji krogi izpoznali, da se je naš parlament preživel, in da ga ne reši nič več.

Položaj na Balkanu.

Iz Sredca poročajo, da je postal po-ložaj na Balkanu resen. Iz Odese je dobil „Standard“ poročilo, da je nastala nevar-nost, da naraste med Avstro-Ogrsko in Rusijo konflikt. V Besarabijo je poslala ruska vlada več oddelkov in baje name-rava, če potreba, poslati preko Pruta cele kore. Pogodba z našo državo je v nevar-nosti. V Bolgariji ne dovolijo Rusija nobeni drugi državi posredovati radi spletk mace-donskega odbora.

Vojna v Južni Afriki.

Glede Bothe nedostaje uradnih poročil že ves teden. Privatni izveščatelji javljajo

poboj je mnogo krutejši od motiviranega! Tudi je premalo povd rjena v igri resnica, da deseti brat Marijana ni ubil ampak le ranil, ravno tako, kot nasprotuje Jurčiče- vema romanu, da Marijan na desetega brata strelja, ko se je v resnici puška le samo sprožila. — Jako neverjeten je ne-nadni nastop strica Dolf. On naj bi bil prišel z družbo na lov, ozir. na shajališče, nič ne de, če odide ta „nikjernerpotrpi“ od tam takoj v krčmo z obljubo, da se vrne. Vrne se družbe iskat in poizvedovat o „lovski sreči“ šele pozno na večer, in tako je njegov nastop motiviran. V dobi Jbsna se takim rečem ne da izogniti. Ali poglejmo le dramatičnega Jurčiča. Pri Jurčiču te mo-tivacije sicer ne najdemo, ali pri njem nastopa Dolef dve uri po poboji, in kako se prostoru, (ki pelje pot čeženj!) pri-bliža? Nič manj ko 4 pesmice ne zapoje ta vinski bratec, in ko priklama do pobi-tega Marijana, ga najprej ugleda, potlej se šele izpodtakne (ali ne nanj!), da pade tikoma k njemu in ga izpozna, da je ranjen. Zopet vidimo, kako fin čut je imel Jurčič za dramatično verjetnost; ali je Govekar te in take fine vedoma ali nevedoma izpustil? Rekli bi vedoma, kajti kakor protižiranje strelav kaže, rabi pisa-

peč najrazličnejše in vseskozi Burom ne-ugodne novice, ki pa niso potrjene, dasiravno so imeli dolejši angleški generali in gene-ralški navado, da so si spogali brzjavko za vsako ujetje — mulo. Vsekakor je sum-ljivo, da Kitchener ne poroča nič natanč-nejšega o svojem uspehu proti Bothi. Docela nezanesljivi „Daily Express“ poroča privatno, da se je dovolilo Bothi kar „molčé — pre-mirje“, in sicer v to svrhu, da se moreta Botha in Krüger glede kapitulacijskih po-gojev brzjavno posvetovati. Krüger se je baje obrnil temeljem sklepov mirovne kon-ference za posredovanje do ruske vlade, ali dobil je baje neugoden odgovor. Glede De-weta poroča Reuterjev biró, da je preko-račil s 1500 možmi in z 8 vozovi reko Ora-nje na cesti, ki pelje iz Colesberga v Phi-lippolis, in sicer „med ognjem“ angleške kolonialne infanterije. Pet vozov in več konj je moral baje pustiti. Dewet je šel torej ob reki Oranje od Hopetowna navzgor tako dolgo, da je našel primeren prehod, kjer je mogel Angležem uiti. Epidemija kuge v Kap-stadtu so širi. Od 16. do 23. februarja je zbolelo 29 oseb, med katerimi je 7 oseb umrlo. 167 oseb je na opazovalnem oddelku. 28. februarja se je pojavilo v Somerses-vestu troje kužnih slučajev. Od 2.—3. marca pa se je pokazalo samo v Kapstadtu 11 novih slučajev, h katerim se je pridružilo še petero novih smrtnih slučajev med črnci.

## Dopisi.

Iz Ljubljane, 5. marca. Podporno društvo pomožnih uradnikov za Kranjsko je imelo preteklo soboto svoj — XII. — redni občni zbor, katerega se je udeležilo 27 členov. Predsednik g. Ant. Gutnik otvoril je isto s primernim na-govorom ter poročilom o napredku dru-štva v preteklem letu; omenjal je pri tem, da je bilo tudi v tem letu društvo deležno denarnih podpor različnih faktorjev ter izrekal zahvalo tukajšnjim dnevnikom, ki so drage volje prijavljali društvene vesti. Na to je poročal društveni tajnik, g. A. Sežun, o odborovem delovanju v l. 1900. Začetkom leta štelo je društvo 50 členov, mej letom jih pristopilo 15 novih, izstopilo pa 5. Pod-pore je prejelo društvo: od veles. dežel-nega zbora 200 kron, od sl. občinskega sveta ljubljanskega 200 kron, od sl. kranjske hranilnice 200 kron, g. župan Ivan Hri-bar pa je podaril društvu 400 kron. Vsem tem dobrotnikom je izrekal odbor v imenu društva primerno zahvalo. Odbor je imel 10 sej, v katerih se je rešilo 55 ulog. — Poročilo se je vzelo odobruje v znanje. — O denarnem stanju in društvenem premo-ženju poročal je blagajnik g. A. Bezenšek. Dohodkov je imelo društvo 6874 kron 50 vin., stroškov pa na bolnišničini zdrav-niških honorarih, zdravilih, upravnih dru-štvenih stroških in oskrbovalnih stroških v deželni bolnici 728 kron 35 vin., rezervni sklad znašal je koncem decembra 1900 6146 kron 15 vin. (ali 3073 gld. 7½ kr.). Poročilo se je odobrilo. Zatem se je vršilo imenovanje častnih členov, in sicer sta bila častnima členoma za izredne zasluge za društvo imenovana župan ljubljanski gosp. Ivan Hribar ter dosedanj predsednik

telj rad „debeli“ kaliber seveda „ad cap-tandam“. Tu velja, kar smo včeraj rekli: da dramatik s koncesijami napeljuje ob-činstvo do plemenitejšega užitka, ker drugače se pesništvo „neha“. Neutrjeno je sodniško oproščenje Kvasovo v 7. podobi: noben sodnik bi Kvasa ne izpustil na golo pismo, pos. če ga Krjavelj prinese! Tudi je preiskava v originalu dosti dra-matičnejša in bolj naravna, kot v igri; ta prizor bi bil dramatik lahko iz romana kar prestavil sem, v igro. Tam prvič Kvasa, ki je sicer točen, k zajtrku priča-kujejo, kar je že gravamen; drugič pa pri-čakujejo v romanu k zajtrku tudi sodnika ki je v igri nekaj deus ex machina. Raz-prava gre tam prav naravno in medias res, in Manica, ki je sedela pri zajtrku, prestrašena nekaj zasluti in vstane, ko sodnik vprašuje po Kvasu kot priči. Za tem sledi v romanu karakterističen molk! Stric Dolef naj bi prinesel Kvasovo puško (nov indicij) in agnosiranje Kvasa, ki vstopi, izvrši se samo po sebi. — Tudi nastop Maničin je v originalu boljji. — Da se je sklepanje Kvasa izpustilo je prav ravno tako je blagodejno uplivala prelo-žitev Piškovove smrti za oder. —

(Konec prih.)

gosp. Ant. Gutnik. Pri VI. točki dnev-nega reda — „nagrada društvenega odbora funkcionarjem“ — oglašili so se trije mladi člani ter s svojimi neesanimi in v nasprotju s § 14. dr. pr. stoječimi pisanimi predlogi dokazali, da so ne le še mladi na letih, nego tudi še — marsikatega pouka po-trebni! Društvo potrebuje resnih in delav-nih močij! — Ker so pri volitvi gori ime-novani trije funkcionarji odklonili vsak sprejem odborništvu, volil se je ves nov odbor, ki se bo prihodnje dni konstituiral in katerega načelnik bo dosedanj podpred-nik gosp. Fran Kandare. Občni zbor je iz-rekel odstopivšim odbornikom za trudlju-bivost in požrtvovalnost enoglasno zahvalo. Po kratkih razgovorih zaključil je pred-sednik ob 10. zvečer ta občni zbor, zahva-livši se udeležiteljem za prisostvovanje.

Iz Novega mesta, 9. marca. (Vinar-sko združba). Namen kmetijskih šol ne obstoji samo v tem, da one delujejo na svojem posestvu le v pouk jim izročene mladine, ampak njih delovanje obsegati mora obsežnejši delokrog: na šolskem po-sestvu naj se vrše poskušnje, ki naj po-stanejo, ako se sponesejo, občna last; one naj žive v vedni dotiki s kmeto-valci, da poznajo njih težnje in potrebe, da jih z vzgledom v posameznih gospo-darskih panogah spodbujajo k napredku, in da so jim navoditeljice, katerih naj se zavedni in pridni gospodarji držijo.

Pri nas na Dolenjskem izvršil se je v pretečenem desetletju na gospodarskem polju velikanski preobrat. Trtna uš in njo sprem-ljajoči rastlinski zajedalci zadali so bili vin-ski trti smrtni udarec. Treba je bilo vse eneržije našega potrpežljivega in vztrajnega kmetovalca-vinogradnika, da ni obupal in vse v nemar pustil; treba je bilo velikih žrtve od države, dežele in posameznikov, in največ je bilo treba pouka, vzgleda in spodbujanja, da so se naši vinogradi regenerirali, da nam zopet dajejo vinsko kapljico, ki nam obeta večji in blaht-nejši pridelek. Trud, glavica in žrtve, ki smo jih naložili v naše vinograde zahtevajo pa, da se nam ti obrestujejo, da nam da-jejo naš vsakdanji kruh.

Manjši vinski pridelek, vinska klav-zula, konkurenca z istrskimi in tirolskimi vini, odvzeli in odtujili so nam veliko naših poprejšnjih vinskih trgovcev in odjemalcev iz Ljubljane, Gorenjskega in Koroškega; naše vinarstvo, akoravno napreduje, gre gospodarski krizi nasproti. Pridelali bodemo leto za letom več in boljše vina, stroški obdelavanja bodo rastlei, primanjko-valo nam bode pa odjemalcev, cena naših vin bode zopet padla in oskrbovanje vino-gradov se ne bode splačevalo, kar bode za napredek v vinogradništvu in za naš vsak-danji kruh največji gmotni udarec.

Da se to pravočasno prepreči, da se naša vinogradnike k vstrajnemu nadaljnemu delovanju spodbuja, da se deželnemu pri-delku ime ohrani, da se obče blagostanje povzdigne, da se naše poprejšnje vinske tr-govce zopet privabi, in da se našemu bolj-šemu, finejšemu dolenjskemu vinu iz novih cepljenih trt boljši glas pridobi ter ničvredno konkurenco s tujimi vini onemogoči, zato je nastala občna potreba, da se v sre-dini Dolenjske osnuje gospodarska za-druga na obsežnejši podlagi.

Na čelo tej akciji postavila se je no-vomeška kmetijska podružnica, ki šteje nad 200 članov. Nje odbor obstoječ, iz učitelj-stva kmetijske šole na Grmu in naj-vzlednejših posestnikov iz novo-meške okolice, sklical je na dan 28. febru-erja t. l. shod interesentov v dvo-rani g. J. Windischerja v Kandiji pri No-vem mestu, ki naj sklene in ustanovi vi-narsko združbo za Dolenjsko.

Temu povabilu odzvalo se je nad 70 posestnikov iz Novega mesta in okolice, iz žužemberškega in trebanjskega sodniškega okraja. Shod so počastili s svojim pohodom tudi g. vladni svetnik Friedrich iz No-vega mesta, g. dvorni svetnik Šuklje, g. deželni poslanec Ulm iz Klervéza, g. župan dr. Šegula iz Novega mesta, g. dr. Slano in še drugi posestniki.

S primernim nagovorom otvoril je shod načelnik novomeške kmetijske podružnice, g. pristav V. Rohrmann, na njega predlog volil se je predsednikom zborovanja vodja kmetijske šole na Grmu, g. R. Dolénc, ki je v jednatem govoru naglašal potrebo ustanovitve vinarske združbe kot gospo-darsko najpotrebnejšega društva za

Dolenjsko, in je na to dal besedo g. B. Skalickemu, tehničnemu voditelju v trto- ušnih zadevah, kateri je v obširnem govoru razložil pomen, delovanje, potrebo in korist take združbe ter je približno narisal pravila, na kojih podlagi naj bi delo-vala. V enakem smislu govoril je tudi deželni potovalni učitelj za vinarstvo gosp. F. Gombač.

Razgovor, ki se je na to razvil, pričal je samo o simpatijah, ki jih ima ta ideja in v pol uri podpisali so navzočniki za ustanovitev združbe svoto 5200 kron, in ker je bilo dosti posestnikov prijaznih tej ideji, nenavzočih, se je sklenilo, da se bode do Velike noči upisovalo nove udeležence.

V osnovni odbor, ki naj vse potrebno ukrene, da bode zamogla združba že v je-seni delovati, so bili izvoljeni gospodje: R. Dolénc, V. Rohrmann, prošt Elbert, vitez Langer, B. Skalicky, J. Jakše iz Kandije, F. Majzelj iz Bele cerkve in J. Dular iz Vavtevasi.

S tem je ustanovitev vinarske združbe za Dolenjsko osigurana, in ker se je nade-jati, da bode to gospodarsko podjetje tudi od države in dežele podpirano, smo prepri-čani, da se bode ona slično drugim jedna-kim vinarskim združbam v družih vinorod-nih deželah, krepko razvila, ter da bode našla v deželi in zunaj nje dobre in trajne odjemalce, ki ji bodo pomagali, da bode ona postala najmočnejša pomoč na novo se razvijajočemu dolenjskemu vinarstvu.

Da pa se je to za Dolenjsko velevažno gospodarsko vprašanje v svojem začetku tako lepo in gladko rešilo, k temu pripo-mogla je največ novomeška kmetijska po-družnica, oziroma učiteljstvo kmetijske šole na Grmu, v prvi vrsti g. V. Rohrmann. Vse to pa zopet na novo dokazuje, da de-lujeta podružnica in kmetijska šola s pra-vim smotrom, ter da uživata občeno zaupanje, ker poznata težnje kmetoval-cev-vinogradnikov in jim kot navodite-ljici pomagata.

Vinarski združbi pa želimo najlepše uspehe!

## Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. marca.

— Osebnosti. Učitelj v Radovljici, g. Ludovik Stiasny, je imenovan nad-učiteljem v Toplicah Zagorju.

— Liguorijeva morala. „Slovenec“ je včeraj zapisal naslednje: „Dobro, da vemo sedaj, da isti ljudje, ki v „Edinosti“ propagirajo unijatismo, pišejo v nesramnega „Rodoljuba“, in da je konfiscirani članek o „novi veri“ prišel iz Trsta od nekoga, od katerega bi to po njegovem stanu najmanj pričakovali.“ V tej notici škofovega lista tiči klasičen izglede liguorijanske morale. Okajeni poštenjaki okrog „Slo-venca“ bi radi denuncirali, in sicer bržčas kacega duhovnika. Ker mu s poštenim orožjem ne morejo do živga, skušajo to doseči s podtikanjem. Da se spozna pobalinstvo „Slovenca“ povemo, in smo pripravljeni vsak čas dokazati, da je „Rodoljubov“ sicer jako nedolžni članek „Novi verski nauki“, kateri članek se je le iz slabih duhovnikov norca delal, spisan v Ljubljani, da ga je spisal posveten človek, in da „tisti ljudje, ki v „Edi-nosti“ propagirajo unijatismo“ sploh še nikdar za „Rodoljuba“ niso spisali nobene vrste.

— Ogenj je „panal“. „Soča“ piše: V Kostanjevici na Krasu je gorelo. Neki pobožni Žefki je prišlo na um, skočiti do g. nuncia ter ga prositi, naj pride takoj na gorišče, da bo ogenj „panal“. Nunc je, čeprav bolehost in čotast, takoj hitel na gorišče, se odkril, začel moliti in prekriža-vati ogenj. Ko se mu je zdelo dosti, pa je rekel: „Jest sim vžej odpravu, bo vžej dobro, le pridno vodo nosite in ogenj gasite, slame pa ne privedajte ognju!“ Odšel je, ognja pa je bilo konec ko je vse zgorelo. — Ljudstvo držati v vražah, v nevednosti, to pa nunci kaj radi delajo. Zakaj, to „vžej“ vedo, ali ljudstvu se odpirajo oči, da sprevideva, kako ga farbajo in slepa-rijo nekateri izmed tistih, ki bi imeli učiti resnico in pravico! Pa je „vžej“ tako: marsikateri nunc misli vedno edino le ná-se in na svojo malho, ki nima dna, kakor bi v brezno metal, nikdar ni sita!

— Slovensko pisateljsko podporno društvo bode imelo svoj občni zbor dne 18. marca ob polu osmih zvečer v restav-

racijskih prostorih „Narodnega doma“. Vsi členovi se uljudno vabijo, da se udeležijo tega zbora. Vspored: 1) Poročilo predsednika in tajnika. 2) Poročilo blagajnika, 3) Volitev odbora in preglednikov računa. 4) Posamezni predlogi. — Ako bi radi pre-majhnega števila udeležencev ostal ta občni zbor nesklepčen, se bode vršil prihodnji občni zbor brez obzira na število prisotni-kov z istim vspešdom dne 27. marca t. l. v istih prostorih.

Odbor podp. pis. društva.  
— **Sestanek šentjakobskih župljanov.** V sredo 6. t. m. ob 8. uri zvečer se vabijo vsi župljani Št. Jakobske fare k prijateljskemu sestanku v gostilno „Miramare“. Razgovarjalo se bode o konkurenčni ob-ravnavi zastran novega Št. Jakobskega župnišča.

— **Umrl je v starosti 71 let oskrbnik** haasberške grajščine, g. Ferdinand Reismüller. Pokojnik je bil od l. 1847 v službi knezov Windischgraetz in je od l. 1855. služboval na Kranjskem. — V Kranju je sinoči umrla gospa Karolina Geiger, po-sestnica kavarne v Kranju.

— **Pogumen slovenski častnik.** V mestu Rzeszów v Galiciji buknil je dne 21. m. m. ob 7½ uri zvečer v nekem skladišču jajec, polnim slame, mrve in desk, požar, preteč sosednim poslopjem. Mimo gredoč poročnik 6. ulanskega polka gospod Albin Svetec, iz Litije, sin našega staroste, g. Luke Svetca, priskočil je takoj na pomoč, in nenavadno požrtvovalno in pogumno pomagal pri rešilnem delu. Žalibog je pri tem nekaj ponesrečil, a upamo, da brez posledic. „Glos Rzeszowski“ je poln pohvale in pravi, da zasluži omenjeni naš rojak najvišjo pohvalo, in da se je izkazal nenavadno pogumnim možem.

— **Mestna hranilnica v Novem mestu.** V mesecu februarju 1901 je 375 strank vložilo 92 234 K 95 vin., 125 strank vzdignilo 26 734 K 56 vin., torej več vložilo 65 500 K 39 vin., 12 strankam se je izplačalo posojil 19.740 K, stanje vlog 1.599.803 K 82 vin., denarni promet 242 836 K 62 vin.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu februarju 1901 je 204 strank vložilo 39 466 K 12 vin., 182 strank dvignilo je 36.341 K 28 vin., 28 strankam se je izplačalo posojil 41 400 K. Denarni promet 216.124 K 78 vin.

— **Mestna kopel.** Od 17. do 23. svečana letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 237 kopelij, in sicer za moške 206 (pršnih 128, kadnih 78), za ženske 31 (pršnih 14, kadnih 17).

— **Število društev v Ljubljani.** Ljubljana je štela v preteklem letu 157 društev.

— **Ljudsko štetje.** Na Kranjskem so oblastva s tem delom večinoma že pri kraju.

— **Ljubljana** je vsled dežja in južnega vremena narasla za 160 m nad normalom.

— **Tujih delavcev** je došlo zadnje dni zopet okoli 60 v Ljubljano. Letošnja stavbena sezona pa ne bo kaj prida živahna.

— **Poskušeni samomor.** Danes zjutraj, nekaj minut pred 8. uro je na železniškem prelazu poleg Kochove vile v podaljšanih Nunskih ulicah skočil pred tovorni vlak črevljarski pomočnik Ivan Šetina iz Zbilj pri Medvodah, stanujoč sedaj v Črevljarskih ulicah št. 3. Stroj tovrnega vlaka je potegnil Ivana Šetino pod se in ga je vlekel nekaj korakov naprej. Strojevodja je videl, da je letel neki človek proti vlaku, a ni mogel takoj vlaka ustaviti. Ko se je vlak ustavil potegnili so Ivana Šetino izpod vlaka. Bil je težko poškodovan, a vendar je še mogel sam iti s stražnikom na magistrat, kjer ga je zdravnik pregledal in obvezal. Rane je imel na glavi in na hrbtu. Prepehli so ga v deželno bolnico. Ivan Šetina je sam izpovedal, da si je zaradi ne srečne in brezupne ljubezni hotel končati življenje, a najbrže pa se mu je le zmešalo, ker so njegovi tovariši že dlje časa opazovali na njem neko zmedenost. Tako je pisal v nedeljo na sodnijo pismo, v katerem naznanja, da se bode usmrtil, ker nima dela in si ne upa iti na tuje. V resnici je imel delo in dobro plačo. To pismo je sam zažgal. Danes zjutraj je okoli 7. ure zapustil delavnico in šel ven, ne da bi bil kaj omenil, kam gre in kdaj pride nazaj. Šel je naravnost pod vlak. Govori se, da so poškodbe hude, in da je malo upanja, da bi okrevl.

— **Postopač v šenklaškem farovžu.** Znan ljubljanski postopač prišel je včeraj

popoldne sladko ginjen v stanovanje g. stolnega dekana Zamejca prosit podpore. Šel je naravnost v sobo, in ker ni bilo nikogar noter, se je vsedel v naslonjač in čakal. Vrata je za seboj zaklenil, in vse prigovarjanje kuharice, ki ga menda dobro pozna, ni pomagalo nič. Nad jedno uro je neki ostal v sobi. Šel je tudi k oknu in je s ponosom gledal na mimoidoče občinstvo, katero je še s kašljanjem opozoril nase. Ko se je naveličal biti v sobi, je šel ven, zaklenil vrata in vzel ključ seboj. Ključ je oddal potem v Nagyjevji prodajalnici. Postopača je policaj pozneje prijel in ga peljal na rotož, da se je zbrinjal.

— **Pijan voznik.** Hlapec Franc Černe je včeraj popoldne v svoji pijanosti na Bleiweisovi cesti udrihal po konju in ga tako podil, da je premog na vseh straneh letel z voza. Na Dunajski cesti ga je pa policaj ustavil, in ker ni bil sposoben za vožnjo, ga je aretiriral. Konje in voz pa je poslal gospodarju Val. Kugi domov.

— **„Kamor gre prijatelj, tje grem tudi jaz“.** Dva mizarska pomočnika sta bila danes ponoči prav dobre volje, in sta pela in vriskala po Dunajski cesti, da je kar odmevalo. Policaj ju je svaril, naj bodeta tiha in mirna, ali žilca jima tega ni dala. Ko je spet jeden zavriskal, ga je policaj aretiriral, in drugi se je za svojega tovariša zavzel, češ, „kamor gre moj prijatelj, tje grem tudi jaz“. In res, silil je tako dolgo v policaja, da ga je ta tudi vzel seboj in ju odpeljal se hladit v „špekhamro“.

— **Izgubila je šolska učenka K. T.** na poti od sv. Petra ceste, čez Marijin trg, po Wolfvih ulicah in skozi „Zvezdo“ do nunske cerkve zlato žensko uro, katero je baje našla neka deklica iz Most.

— **Naročnike „Života“** opozarjamo da izide 3. štev. 15. t. m., ker prinese Vojnovičevo dramo, katero bode čitala gospa Ružička-Strozzi 8. t. m. v društvu hrvatskih književnikov.

— **Mestna posredovalnica za delo in službe.** Od 23. do 28. februarja je dela iskalo 8 moških delavcev in 34 ženskih delavk. Delo je bilo ponudeno 10 moškim delavcem in 31 ženskim delavkam. Stanovanja, 1 ponudba, 1 najemnik, 1 stanovanje je bilo oddano. 92 del. je bilo, 49 odprtih služeb nakazanih in v 29 slučajih se je delo vsprejelo in sicer pri 2 moških delavcih in 27 ženskih delavkah. Od 1. januarja do 28. februarja je došlo 487 prošenj za delo in 379 delopoudebe 783 delavcem je bilo 442 odprtih služeb nakazanih in v 281 slučajih se je delo vsprejelo. Delo ali službe dobe takoj: 1 mizarski pomočnik, 1 vinski potovalec, 2 markerja, 5 konjskih hlapcev, 2 hišna hlapca, 1 pastir, 2 računajoči natakari, 1 fina kuharica, 2 navadni kuharici, 7 deklic za vsako delo, 5 deklic k otrokom, 2 kuhinjski deklici, 4 dekile za kmetiska dela. Vajenci za trgovine in obrte. Službe iščejo: 2 trgovska pomočnika, 1 gozdar, več izurjenih prodajalk, 1 strojni ključar, 1 mašinist, ter vsakovrstni drugi posli. Posredovanje vsakovrstnih stanovanj, prodajaln itd.

\* **Dekle odvedeno v samostan.** Nedavno smo poročali, da so španski jezuitje zvalili v samostan bogato gđ. Ubao. Sedaj se poroča, da je gđ. končno vendarle izprevidela sebične naklepe jezuitov, ki so strašili z lažjo, da jo pošljejo sorodniki na Rusko, kjer jo v snegu požro volkovi. Gđ. Ubao se je vrnila k svoji bolni materi, jezuitje pa se strašno togoté. Sedaj pa je enak slučaj v Oportu vzroč diplomatskim preprirom med Portugalom in Brazilijo. Hči braziljskega konzula Calmona, sennorita Roza v Oportu je hotela vsled priganjanja klerikalov in klerikalcev iti v samostan. Ker je bila polnoletna, bi ji stariši tega ne mogli zabraniti, ali zdravniki so izjavili, da duševno ni docela zdrava. Morda so bila dotična spridevala narejena le starišem na ljubo, ali že dejstvo, da stariši dekleta nikakor niso hoteli pustiti v samostan ter samostanu izročiti Rozino veliko doto, zadošča. V nedeljo 24. febr. pa sta se pripeljali pred cerkev sv. Trojice dve kočiji s tremi črnozastritimi damami. Ko so stopili iz cerkve konzul Calmon, njegova žena in hči Roza, so planile omenjene tri črnoblečene ženske k Rozi ter jo vlekli k vozu. Stariše pa so hoteli odriniti različni možiki. Vnel se je hud boj in tepež, končno pa je pomagala policija konzulu, ki je odvedel hčerko domov. Očividno so hoteli klerikalci Rozo

siloma odvesti v samostan, ki bi pridobil tako zopet več tisočakov. V Oportu so se pripetili proti jezuitom izgreidi.

\* **Smrt na železniški progi.** Blizu postaje Sofiova pri Minsku na Ruskem se je peljal preko železniške proge kmetiški voz baš v trenutku, ko je prišel vlak. Na vozu je bilo 12 oseb, katere vse je vlak povozil in razmesaril. Vsi so umrli na mestu. Tudi konji so bili zmečkani.

\* **Govor muh.** Neki nemški „učenjak“ je baje znašel, da govore tudi muhe svoj jezik. Tu ni misliti na ono brenčanje muh, ki prihaja od naglega gibanja njih perutnic, nego so to pravi glasovi, mušji govor.

## Telefonska in brzojavna poročila.

**Dunaj 5. marca.** Končno so v poslanski zbornici vendar padle že davno pričakovane zausnice. Dobil jih je češki socialec Fressl. Začetkom seje se je prezident Vetter osmelil odkloniti interpelacijo dra. Plačka v zadevi predsedstvene pisarne višjega sodišča v Pragi ter jo je hotel pisarniškemu ravnatelju odstopiti v cenzuriranje. Nekaj podobnega se je zgodilo v soboto nekemu slovenskemu poslancu. K temu je prišel neki pisar in mu naznanil, da pride njegova interpelacija v tajno sejo, ako ne črta iz nje proti justičnemu ministru naperjenih odstavkov. Čehi so odločno protestovali proti predsednikovim izjavi, na kar se je Vetter udal in je pustil Plačkovo interpelacijo prečitati. Brzo rad se je pritožil radi uradniškega gospodarstva v parlamentu, potem je dobil besedo češki agrarec Zadvorka, ki je govoril kar ¾ ure. Podpredsednik Prade ga je opominjal, naj konča, na kar mu je Zadvorka rekel: Pokličem vas k redu. Prade mu je vsled tega vzel besedo. Komaj se je to zgodilo, je Fressl skočil k predsedniški tribuni, planil proti Pradeju in mu iztrgal neke papirje iz rok. V tem hipu so priskočili Nemci, ki so Fressla prijeli za vrat, mu dali tri zausnice, ga obrcali in vrgli ob tla. Čehi se niso gani, ker so bili Fresslu že prej povedali, da ne sme računati na njihovo pomoč, ako stori kako neumnost. Predsednik Vetter je bil primoran pretrgati sejo. Ko se je seja zopet začela, je Vetter poklical Fressla k redu in dal besedo Hořici kot prvemu govorniku o rekrutnem zakonu. Toda Hořica ni mogel govoriti, ker se je bil Fressl začel prepirati s Čehi. Fressl je Čehi zmerjal, ker so mirno gledali, kako so ga Nemci tepli. Čehi so mu odgovarjali, da jih je sram taci rojakov kakor je Fressl, in da dela Fressl češkemu narodu sramoto. Mej tem preprirom bi se bila češki agrarec Sehnal in dr. Stransky skoro stepla. Ko je Stransky vzel iz žepa neko izjavo glede Schualovega pristopa mladočeškemu klubu, mu je Sehnal iztrgal ta papir iz rok ga raztrgal in vpil „mene naj izvrševalni odbor mladočeške stranke...“ Ta prepri je trajal še precej časa. Šele potem je zamogel Hořica začeti s svojim govorom.

**Dunaj 5. marca.** Pri volitvi predsednika davčnemu odseku je bil izvoljen dr. Kaizl, ki je dobil 18 glasov. Menger je dobil 10 glasov. Podpredsednikom je bil Menger soglasno izvoljen, pa je izvolitev odklonil.

**Praga 5. marca.** „Narodni Listy“ so mnenja, da so Čehi storili veliko napako s tem, da so opustili obstrukcijo v državnem zboru.

**Pariz 5. marca.** Po jako burnih prizorih je poslanska zbornica z veliko večino sklenila, razveljaviti mandat Dérouledeov in Habertov.

**Madrid 5. marca.** Ves klerikalni aparat je bil na delu, da prepreči imenovanje liberalnega ministrstva. Klerikalizem je tudi zmagal, kajti novo ministrstvo Villaverde bo vseskozi konservativno, vendar pa že zdaj prosi liberalno stranko za podporo v parlamentu.

**London 5. marca.** „Times“ poroča, da hoče Kitajska vzlic protestom Angleške, Japonske, Nemčije, Avstrije, Italije in Združenih držav sprejeti ponudeni dogovor z Rusijo, vsled katerega dobi Rusija celo Mandžursko.

## Narodno gospodarstvo.

Ljubljanska kreditna banka.

Kakor smo že 19. februarja t. l. v svojem inseratnem delu objavili, ima „Ljubljanska kreditna banka“ dne 6. marca ob 3. popoldne v svojih gornjih pisarničnih prostorih v Špitaliških ulicah št. 2 prvi redni občni zbor, na katerem se bode obravnavalo poročilo upravnega sveta o delovanju in poslovnem uspehu tekom prvih 4 mesecev, o poročilu nadzorovalnega sveta in tudi o predlogu upravnega sveta radi premembe nekaterih določeb pravil.

Bilanca za 31. december 1900, to je torej za prve 4 mesece, odkar je pričela „Ljubljanska kreditna banka“ poslovati, izkazuje sledeče točke:

| Aktiva:                                    |                |
|--------------------------------------------|----------------|
| 1) Blagajna . . . . .                      | K 69.921 52    |
| 2) Menice v portfelju . . . . .            | 1.279.904 36   |
| 3) Devize valute in novci . . . . .        | 8.143 09       |
| 4) Predjmi navrednostne papirje . . . . .  | 86.592 89      |
| 5) Lastni vrednostni papirji . . . . .     | 78.932 13      |
| 6) Dolžniki . . . . .                      | 22 865 78      |
| 7) Inventar in oprava . . . . .            | K 10 635 14    |
|                                            | 2 892 20       |
|                                            | 7.742 94       |
|                                            | K 1.554 102 71 |
| Pasiva:                                    |                |
| 1) Delniški kapital . . . . .              | K 500 000.—    |
| 2) Vloge na hranilne knjižice . . . . .    | 133 207 71     |
| 3) Vloge na tekoči in žiro račun . . . . . | 790 324 66     |
| 4) Upniki . . . . .                        | 118 697 13     |
| 5) Tranzitivne obresti . . . . .           | 11.873 21      |
|                                            | K 1.554 102 71 |

Račun zgube in dobička izkazuje sledeče številke:

| Prejemki:                                               |             |
|---------------------------------------------------------|-------------|
| Obresti iz vrednostnih papirjev . . . . .               | K 671.38    |
| Obresti iz menic, predjmov in tekočih računov . . . . . | 40.768 10   |
| Provizije in različni prejemki . . . . .                | 5.111 49    |
|                                                         | K 46 550 97 |

| Izdatki:                                                          |             |
|-------------------------------------------------------------------|-------------|
| Obresti iz menice (re-eskomptne in tranzitivne obresti) . . . . . | K 18 018 82 |
| Obresti iz vlog in tekočih računov . . . . .                      | 8 931 08    |
| Plače in stanarine . . . . .                                      | 5 833 95    |
| Upravnin in ustanovnistroški . . . . .                            | 10 441 77   |
| Davki in pristojbine . . . . .                                    | 433 15      |
| Odpis od inventarja . . . . .                                     | 2 892 10    |
|                                                                   | K 46 550 97 |

Promet v posameznih kupcijskih področjih:

| Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun: |                |
|---------------------------------------------|----------------|
| Vloženo . . . . .                           | K 1.470 370 63 |
| Dvignjeno . . . . .                         | 546 838 26     |
| Saldo dne 31. decembra 1900 . . . . .       | K 923 532 37   |

| Menice:                                            |                |
|----------------------------------------------------|----------------|
| Eskomptovanje menice . . . . .                     | K 2.092.109 23 |
| Zapadle in re-eskomptovane menice . . . . .        | 812.204 87     |
| Ostalo v portfelju dne 31. decembra 1900 . . . . . | K 1.279 904 36 |

| Vrednostni papirji:                   |              |
|---------------------------------------|--------------|
| Kupljeno . . . . .                    | K 485 335 31 |
| Prodano . . . . .                     | 406 403 18   |
| Saldo dne 31. decembra 1900 . . . . . | K 79 932 13  |

| Devize valute in novci:               |              |
|---------------------------------------|--------------|
| Kupljeno . . . . .                    | K 198.432 66 |
| Prodano . . . . .                     | 190 289 57   |
| Saldo dne 31. decembra 1900 . . . . . | K 8.143 09   |

| Predjmi na vrednostne papirje:                     |              |
|----------------------------------------------------|--------------|
| Dovoljena posojila na vrednostne papirje . . . . . | K 197.187 55 |
| Vrnjena posejila na vrednostne papirje . . . . .   | 110.594 66   |
| Saldo dne 31. decembra 1900 . . . . .              | K 86 592 89  |

| Blagajnični promet:                                          |                 |
|--------------------------------------------------------------|-----------------|
| Prejeto . . . . .                                            | K 7.595.705 92  |
| Prodano . . . . .                                            | 7.525 784 40    |
| Saldo dne 31. decembra 1900 . . . . .                        | K 69 921 52     |
| Skupni promet od 1. septembra do 31. decembra 1900 . . . . . | K 33.005 270 92 |

60.000 kron znaša glavni dobiček loterije invalidsko-zahvalne, ki se izplača v gotovem z 20% odtegljajem. Opozorjamo čest. čitatelje, da bode žrebanje nepreklicno 23. marca t. l.

**Kalodont** (2502-8)

Se doblja povsodi

neobhodno potrebna zobna Crème

vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

### Umrli so v Ljubljani:

Dne 28. februarja: Marija Živalič, posestnica, 71 let, Strelške ulice št. 31, pljučni katar in naduha.

Dne 1. marca: Marija Smolik, zasebnica, 40 let, Židovska steza št. 4, org. srčna hiba. — Barbara Trobšak, gostija, 64 let, Dunajska cesta št. 12, srčna hiba. — Fran Peterca, trgovec, 73 let, Dunajska cesta št. 41, naduha. — Primož Sušnik, posestnik, 73 let, Illova št. 15, pljučni edem. — Anton Jakel, narednikov sin, 3 dni, Metelkove ulice št. 4, življenska slabost.

Dne 2. marca: Vladimir Hribar, črkostavec sin, 17 mes., Hrenove ulice št. 3, božjast.

#### V deželni bolnici:

Dne 26. februarja: Pavel Kopač, dninar, 86 let, naduha.

#### V hiralnici:

Dne 1. marca: Matilda Neža Jakša, usmiljenka, 25 let, jetika. — Maksima Marija Hrovat, usmiljenka 26 let, jetika. — Matija Makovec, dninar, 37 let, rak. — Lovrenc Rogač, bogoslovec, 29 let, jetika.

### Meteorologično poročilo.

Vilna nad morjem 306-2 m. Srednji srčni tlak 738-0 mm.

| Maroc | Čas opazovanja | Stanje barometra v mm. | Temperatura v °C | Vetrovi | Nebo  | Močnina v 24 urah |
|-------|----------------|------------------------|------------------|---------|-------|-------------------|
| 4     | 9. zvečer      | 732.1                  | 4.7 sl. zahod    | jasno   | jasno | 0.0 mm.           |
| 5     | 7. jutraj      | 734.8                  | — 2.5 sl. svzhod | jasno   | jasno | 0.0 mm.           |
|       | 2. popol.      | 734.3                  | 10.6 sr. zahod   | jasno   | jasno | 0.0 mm.           |

Srednja včerašnja temperatura 6.0°, normale: 18°.

### Dunajska borza

dne 5. marca 1900.

|                                      |            |
|--------------------------------------|------------|
| Skupni državni dolg v notah          | 98.65      |
| Skupni državni dolg v srebru         | 98.55      |
| Avstrijska zlata rent                | 118.25     |
| Avstrijska krona rent 4%             | 98.30      |
| Ogrska zlata rent 4%                 | 118.10     |
| Ogrska krona rent 4%                 | 93.65      |
| Avstro-ogrski bančne delnice         | 1666—      |
| Kreditne delnice                     | 683.75     |
| London vista                         | 240.32 1/2 |
| Nemški državni bankovci za 100 mark. | 117.35     |
| 20 mark                              | 23.49      |
| 20 frankov                           | 19.07      |
| Italijanski bankovci                 | 90.55      |
| C. kr. cekini                        | 11.33      |



Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežalostno vest, da je naša nepozabna mati, stara mati in tašča, gospa

**Neža Pirc** roj. Kert  
posestnica

po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, danes ob polu štirih zjutraj, v starosti 57. let mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne ranjke bode v četrtek 7. t. m. dopoldne ob 10. uri.

Sv. maše za dušnice se bodo brale v farni cerkvi.

Predrago ranjko priporočamo v blag spomin.

V Kropi, dne 5. marca 1901.

**Danilo Pirc**, magister farmacije,  
**Matija Pirc**, slušatelj filozofije, **Neža Šare** roj. Pirc, **Elizabeta Legat** roj. Pirc, otroci. — **Karol Šare**, mašinist, **Jakob Legat**, posestnik, zeta. — **Zofija Pirc**, c. kr. poštarica, sinaha. — Vse vnukinje.

(Mesto vsacega posebnega naznanila.)

## Guberjev vrelec

Najbolje učinkujoča železo-arsenasta voda proti slabokrvnosti, ženskim boleznim, živčnim in kožnim boleznim itd. — Dobiva se v vseh prodajalnicah mineralnih vod, lekarnah in drogerijah

**HENRIK MATTONI**, Dunaj, c. in kr. avstr. dvorni in komorni založnik.

## Semenski krompir

najfinejši češki zgodnji rožni krompir, dalje belo- in rumeno-mesnati moravski jedilni krompir. Ako se ga več naroči, ali če se od vzamejo kompletni vagoni, je meterski cent za eno krono ceneji. — Dalje ponujam

malo čebuljo za saditi ali sejati, kakor tudi razna deteljina semena, pristni ribniški fižol itd.

**Jožef Leuz**

trgovec

Ljubljana, Resljeva cesta.

## Prostoren vrt

za zelenjavo z žlahtnimi sadnimi drevesi se odda za eno ali več let v najem.

Istotam je tudi na razpolago



za 7 ali 8 konj in k temu spadajoča remisa za vozove, ena ali dve sobi za stanovanje itd. Obe se nahajati pri hiši št. 21 Khunova cesta, nasproti domobranski vojašnici.

(481-2)

## Razglas.

Podpisani odsek za zgradbo nove kuratne hiše na Velikem Ubeljskem, pošta Razdrto, na Kranjskem, razpisuje

na dan 14. marca 1901

ob 10. uri dopoldan

**javno zmanjševalno dražbo**  
za zidavo kuratne hiše.

Stroški so proračunjeni:

|                       |          |
|-----------------------|----------|
| mojstrska dela na     | 5 400 K  |
| materijal na          | 3 400 "  |
| dnina in dovažanje na | 2 000 "  |
| skupaj                | 10 800 K |

Dotični podjetnik mora vložiti 5 % kavojio. Pogoji in načrti so na razpolago 8 dni pred zmanjševalno dražbo pri podpisnem načelniku.

Na Velikem Ubeljskem, dne 21. februarja 1901.

Za stavbiški odsek:

**Karol Premrov**, načelnik.

(441-3)

## Pekarija

(490-1)

v večjem kraju na deželi se dá v najem.

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“

## Kulmbaško sladno pivo

daje moč in redi telo.

Dobava v steklenicah (pastërizovane) od tvrde

**Edmund Kavčič**

v Ljubljani, Prešernove ulice.

Istotam: (12-52)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega pristnega likerja Triglava iz planinskih zelišč,

## Enonadstropna hiša

s 4 stanovanji

**z velikim hlevom**

in

**vinsko kletjo**

ter z 2 sobama

**se proda v Vodmatu.**

Iz hleva in vinske kleti se tudi lahko naredi ključarska ali mizarska delavnica

Več pove

(474-3)

**Adolf Hauptmann** v Ljubljani.

Ravnokar so izšle v znani Elzevir-izdaji:

## Jenkovce pesni II.

z mnogimi ilustracijami J. Vavpotiča.

V juhtovino vezane veljajo... K 2.25.

broširane " " K 1.50.

Fo pošti 10 vin. več.

Ta zvezek ima pesni, ki še nikjer niso bile prijavljene.

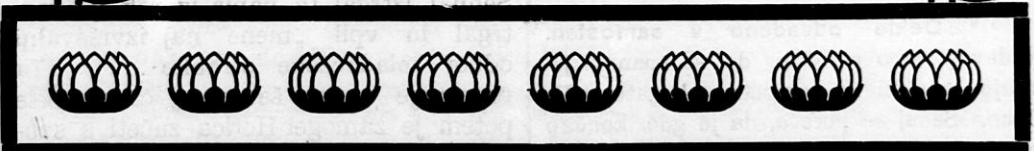
Ilustracije so umetniško izvedene.

**Oton Fischer**

knjigarna.

V Ljubljani.

(464-4)



Adrijatsko

Postaja:

## morsko kopališče Sistiana.

Devin-Sistiana

avstrijske

inžne železnice.

Lastnik: Knez Aleksander pl. Thurn-Taxis.

Klimatično zračno zdravilišče za celo leto. Iz Trsta 1/2 ure vožnje po železnici. Odlično bivališče pri zmernih cenah. Penzija. Dunajska kuhinja. Tople morske kopeli. Hotelski voz na postaji.

(487-1)

Ravnatelj Franc Gansmüller

poprej hotel Munsch in nadvojvoda Karl na Dunaji.

**Žrebanje nepreklicno**  
**23. marca 1901**

**Srečke invalidska hvala**  
**po 1 krono**

**Glavni dobiček**  
**kron 60.000 vrednosti.**  
V gotovini 20% manj.

priporoča (416-5)  
**J. C. MAYER**  
v Ljubljani.

## Razglednice



z lastno sliko (portretom)

krasno izvršene, izdeluje slovenska tiskarna

**E. Wograntsits**

Dunaj, IX./2, Lazarethgasse 6

po vsaki fotografiji, ki se ji pošlje. Cena za 1 razglednico je samo 12 krajcarjev, a naročiti se mora najmanj 10 komadov od 1 slike, ki se nepoškodovana vrne. (477-2)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

## Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga iz Trbiča. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbič, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Lino; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbič, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbič, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbič, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregene, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Lino, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbič, Beljak, Franzensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7. uri 17 m jutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža, Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiča. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov; Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiča. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregene, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m jutraj osonni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2. uri 32 m popoldne osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer osonni vlak iz Straže-Toplice, Novega mesta, Kočevja. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2 uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zvečer, ob 11. uri 5 m dopoldne, ob 6. uri 10 m jutraj.

Lepo snažno kokošje perje kilo K — 4.4

" " puranovo " " — 8.0

" " gosje belo " " — 2.80

" " " sivo " " — 1.60

" " " periče (Plan-me) " " — 12.—

pošilja po povzetju na vsako postajo ali kolodvor (479-3)

## Franc Podlipnik

veletržec s kuretino

Stolnibeligrad (Stuhlweissenburg) Ogrsko.

Vsak dan sveže velefine lma

## sadne drožje

(417-5) ponuja

tovarna za spirit in drožje

v Račjem (Kranichsfeld) na Štajerskem.

Naročila naj se pošiljajo zastopniku g.

**F. S. Rojnik**

v Ljubljani

Pred škofijo števil. 22.

Friden

## mlinar

ki je dobro izveden v višjem mlinarstvu in snaženju pšena, dobi trajno službo kot ponočni pomočnik v mojem valjičnem mlinu.

Reflektujoči naj svoje dosedanje službovanje, spričevala ali njih prepise in svoje zahteve pošljejo naravnost meni.

Valjični mlin W. Jochmann

v Ajdovščini.

(385-6)

## Dobre cenene ure

s 3letnim pismenim jamstvom

razpošilja zasebnikom

**HANNS KONRAD**

tovarna za ure in eksportna hiša zlatin

Most (Brux) Češko.

Dobra nikelnasta remontoarka... gld. 3.75

Prava srebrna remontoarka... " 5.80

Prava srebrna verižica... " 1.20

Nikelnasti budilec... " 1.95

Moja tvrdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč in tisoč priznanih pisem. (2611-23)

Illustrirani katalog zastoj in poštne prosto.